

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/219/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8111215963
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 03. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2012:8111215963.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v právnej veci žalobcu: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36234176, p r o t i žalovanému: M. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom V., M. XX, o zaplatenie 1.700,50 Eur a prísl. takto

r o z h o d o l :

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 941,48 Eur s úrokmi z omeškania z tejto sumy vo výške 0,024% denne od 27.4.2009 do zaplatenia, to všetko v mesačných splátkach po 100 Eur počnúc mesiacom marcom 2012 pod následkom straty výhody splátok.

Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

Účastníci n e m a j ú nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca žalobou zo dňa 8.6.2011 si uplatnil nárok na zaplatenie istiny vo výške 1.678,30 Eur, úrokov z omeškania vo výške 0,024% denne z uvedenej sumy od 24.7.2009 do zaplatenia a požadoval aj o zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 18,88 Eur a náhrady za upomienku vo výške 3,32 Eur. Nárok uplatnil na základe úverovej zmluvy uzavretej dňa 18.2.2008.

Žalovaný nesúhlasil s výškou uplatneného nároku. Poukázal na to, že úverovú zmluvu uzavrel z dôvodu potreby čiastočného vyrovnania predchádzajúceho úveru, ktorý bral vo výške 60.000,- Sk od poštovej banky. Bol presvedčený, že úver bude môcť splácať, v čase uzavretia zmluvy pracoval ako murár, avšak o mesiac na to prišiel prácu a preto nebol schopný ďalej pokračovať v splátkach úveru. Vzhľadom na súčasnú finančnú situáciu, keďže je bez príjmu a očakáva, že na budúci týždeň bude realizovať nejaké murárske práce, požiadal o povolenie mesačných splátok po 100 Eur. Okrem spomínaného úveru uhradza ešte úver poštovej banke cez 50 Eur mesačne a za podnájom bude musieť platiť 160 Eur mesačne. Má pritom vyživovaciu povinnosť k jednej plnoletej dcére, ktorá študuje.

Súd vykonal dokazovanie žalobou, vylúchom žalovaného, výpisom z obchodného registra žalobcu, úverovou zmluvou zo dňa 18.12.2008, úverovými zmluvnými podmienkami žalobcu, splátkovým kalendárom, listom o splatení úveru s výzvou k úhrade zo dňa 23.7.2009, internetovou stránkou NBS o úrokových mierach a zistil tento skutkový stav:

Účastníci uzavreli dňa 18.12.2008 písomnú úverovú zmluvu, ktorou žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 995,82 Eur (pôvodne 30.000,- Sk). Úver sa žalovaný zaviazal uhrádzať 36 mesačnými

splátkami po 51,02 Eur. V zmluve je uvedená ročná úroková sadzba 38,43%, RPMN 56%, priemerná hodnota RPMN 34,92% a celkové náklady spotrebiteľa boli vyčíslené na 711,81 Eur. V texte, pod ktorým je podpis účastníkov zmluvy, nie je žiadna dohoda o zmluvnej pokute. Zmluvná pokuta je upravená až v úverových zmluvných podmienkach v rozdielnych ustanoveniach.

Žalovaný uhradil len prvú splátku úveru 51,02 Eur dňa 2.2.2009 a uhradil aj sumu 3,32 Eur dňa 9.2.2009 za upomienku, čiže celkovo zaplatil žalobcovi 54,34 Eur.

Listom zo dňa 23.7.2009 žalobca vyzval žalovaného k úhrade dlhu vo výške 1700,50 Eur v lehote 15 dní odo dňa spísania tohto listu. Žalobca v tomto liste oznámil žalovanému, že zosplatnil celý dlh žalovaného z dôvodu, že nesplácal úver riadne a včas. Žalovaný potvrdil, že tento list mu bol doručený.

Právny vzťah medzi účastníkmi konania bolo potrebné posúdiť podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy. V danom prípade súd teda vychádzal zo znenia tohto zákona účinného od 1.8.2008 do 30.11.2009.

Zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania je potrebné považovať za spotrebiteľskú zmluvu podľa § 52 a násł. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) v znení účinnom od 1.1.2008.

Podľa § 52 ods. 1 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dohodnuté.

Podľa § 54 ods. 1 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktorému tento zákon priznáva alebo si inak zhorší svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 41 OZ ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

V danom prípade sa súd zaoberal predovšetkým výškou dohodnutého úroku z úveru, ktorý činil 38,43% p.a.

Z internetovej stránky NBS súd preveroval úrokové miery podobného úveru v bankách a zistil, že pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou nad 1 do 5 rokov v decembri 2008 činil priemerný úrok 15,49% p.a. Z toho je zrejmé, že úrok dohodnutý medzi účastníkmi v danom prípade bol navýšený o 148% v porovnaní s priemernou úrokovou sadzbou v bankách.

Ustanovenia Občianskeho zákonníka a ani iné právne predpisy neurčujú do akej výšky možno dohodnúť úroky. Z tejto skutočnosti však nemožno usudzovať, že by výška úroku závisela len na dohode účastníkov úverovej zmluvy a že by nepodliehala žiadnemu obmedzeniu. Aj pri dohode o úrokoch totiž platí § 3 ods. 1 OZ, v zmysle ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Dobrymi mravmi v občianskoprávných vzťahoch sa v súdnej praxi rozumie súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných pravidiel správania, ktoré je vlastne všeobecne uznávaným vzájomným vzťahom medzi ľuďmi a mravným princípom spoločenského poriadku. Je nepochybné, že neprimerane vysoké úroky sú v rozpore s takýmito pravidlami a preto s poukazom na § 39 OZ sú absolútne neplatné a to bez ohľadu na prípadnú argumentáciu, že žalovaný má znášať následky svojho konania, keď išiel do rizika alebo že nemal dobré vyhliadky na získanie úveru v peňažnom ústave a pod. Bez ohľadu na to, čo žalovaného motivovalo k uzavretiu zmluvy a v akej situácii sa nachádzal, veriteľ musí dohodnúť primeranú odplatu za poskytnutý úver, v opačnom prípade musí znášať právne následky.

Dohoda o výške úrokov je teda absolútne neplatná pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 OZ. Vzhľadom na skutočnosť, že úrok z úveru je kvalifikačným momentom úverovej zmluvy, nie je možné považovať za neplatnú len úverovú zmluvu v časti úrokov, ale celú zmluvu. Bez úrokov totiž úverová zmluva prestáva byť úverovou zmluvou. V tejto súvislosti možno poukázať aj právny názor vyslovený v právoplatnom rozsudku Krajského súdu v Prešove 3Co 3/2011 zo dňa 28.9.2011, ktorý potvrdil rozsudok Okresného súdu v Prešove č.k. 11C 71/2010-49 zo dňa 29.10.2010. Odvolací súd sa stotožnil s názorom o neprimeranej výške úrokov z úveru v rozsahu 28,97% ročne a zároveň uviedol, že ide o civilnoprávnu úžeru, ktorá činí celú úverovú zmluvu neplatnou v zmysle § 39 OZ.

Žalobca si uplatnil aj nárok na zmluvnú pokutu, ktorú však vôbec nešpecifikoval. Z pripojeného splátkového kalendára vyplýva len to, že jedna zmluvná pokuta je vo výške 6,64 Eur a druhá vo výške 12,24 Eur. Odhliadnuc od toho, že žalobca nepreukázal na základe čoho a akých porušení právnej povinnosti si zmluvnú pokutu uplatnil, vychádzajúc zo záveru o neplatnosti celej úverovej zmluvy je zrejmé, že neplatná je aj dohoda o zmluvnej pokute, ktorá ako zabezpečovací právny inštitút je subsidiárna k základnej t.j. úverovej zmluve. Pokiaľ úverová zmluva je neplatná, neplatné sú aj všetky na ňu naväzujúce zmluvy vrátane dohody o zmluvnej pokute, ale aj iných poplatkov (za upomienku).

Zmluvná pokuta je v Občianskom zákonníku upravená v § 544.

Podľa § 544 ods. 1 OZ ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

Podľa § 544 ods. 2 OZ zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

Podľa § 40 ods. 1 OZ ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný.

Podľa § 40 ods. 3 OZ písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou; ak právny úkon robia viaceré osoby, nemusia byť ich podpisy na tej istej listine, ibaže právny predpis ustanovuje inak. Podpis sa môže nahradiť mechanickými prostriedkami v prípadoch, keď je to obvyklé.

Je teda nepochybné, že dohoda o zmluvnej pokute musí mať písomnú formu, inak je neplatná s poukazom na § 40 ods. 1 OZ. Každá zmluva je ukončená podpismi jej účastníkov, čo znamená, že účastník svojim podpisom potvrdzuje uzavretie dohody s tým obsahom, ktorý sa nachádza nad jeho podpisom. V tomto konkrétnom prípade sa však účastníci dohodli len na úverovej zmluve, ustanovenia o zmluvnej pokute sú uvedené mimo zmluvy, konkrétne v úverových podmienkach, a to je pre prijatie záveru o písomnej dohode účastníkov ohľadom zmluvnej pokuty nepostačujúce. Žalovaný nepodpísal úverové podmienky a preto nemožno z toho vyvodiť, že účastníci uzavreli písomnú dohodu o zmluvnej pokute. Žaloba preto aj z toho dôvodu v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty je nedôvodná. Nemožno pritom prehliadnuť ani skutočnosť, že zmluvné podmienky sú nacyklostikované, napísané veľmi drobným písmom a v rozsiahlom objeme, takže málokto zo spotrebiteľov ich prečíta.

Poplatok za upomienku 3,32 Eur upravený v obchodných podmienkach v záverečnom ustanovení pod § 5 navyše možno vyhodnotiť ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, prípadne pre rozpor s dobrými mravmi vzhľadom na jeho výšku ako neplatný. Je totiž v rozpore so zásadou dobrých mravov, ak žalobca za každú upomienku by si mohol účtovať 3,32 Eur.

Podľa § 457 OZ ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

V dôsledku záveru o neplatnosti úverovej zmluvy má teda žalobca nárok len na vrátenie toho, čo poskytol žalovanému. Poskytol mu úver 995,82 Eur, žalovaný z neho zaplatil 54,34 Eur, preto má žalovaný žalobcovi doplatiť 941,48 Eur. Súd preto žalovaného zaviazal k úhrade tejto sumy a vo zvyšku žalobu ako nedôvodnú, z vyššie uvedených dôvodov zamietol.

Súd v danom prípade zohľadnil aj nepriaznivú finančnú situáciu žalovaného, ktorý je v súčasnosti bez príjmu a v záujme toho, aby nedošlo k výraznému ohrozeniu kvality jeho života, súd mu povolil mesačné splátky s použitím § 160 ods. 1 vety druhej Občianskeho súdneho poriadku tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Úroky z omeškania boli priznané podľa § 517 ods. 1, 2 OZ.

Podľa § 517 ods. 1 vety prvej OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

Podľa § 517 ods. 2 OZ ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2009 výška úrokov z omeškania je o osem percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k 1. dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Uplatnené úroky z omeškania v rozsahu 0,024% denne predstavujú 8,76% p.a., v zmysle citovaného vládneho nariadenia činia 9% p.a., takže v zmysle dispozičnej zásady v konaní, súd žalobe ohľadom úrokov z omeškania vyhovel s poukazom na už citované zákonné ustanovenia a § 153 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Výrok o trovách konania vyplýva z ustanovenia § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Vzhľadom na skutočnosť, že náhradu trov konania si uplatnil len žalobca, avšak tento bol neúspešný približne v polovici uplatneného nároku, nárok na náhradu trov konania v zmysle citovaného zákonného ustanovenia mu nevznikol.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.